

Självständigt arbete på grundnivå del 1

Betyges betydelse för elevers kunskapssökande

Innehållsförteckning:

Inledning	3.
Metod	3.
Resultat	4.
Diskussion	5.
Litteratur	6.

Inledning

Skolan skall sträva efter att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, utvecklar sitt eget sätt att lära, utvecklar tillit till sin egen förmåga, känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra, lär sig att utforska, lära och arbeta både självständigt och tillsammans med andra... (Lpo 94 sid. 9)

Min undersökning ägde rum vid *ett* tillfälle i en sjundeklass under en *geografielektion*. Med en så kallat traditionell katederundervisning. Med min undersökning ville jag få syn på hur den kunskap läraren vill förmedla togs emot av eleverna i klassen. Genom att dokumentera aktiviteten av frågor och svar från eleverna som berör ämnet, ville jag få en fingervisning om elevernas intresse för ämnet. I min undersökning har jag valt att fokusera på lärarens undervisning samt elevernas gensvar med tyngdpunkt på betygets betydelse för elevernas visade intresse.

Metod

Metoden bestod i en deltagande observation, vilket innebar att jag satt med under en lektion och observerade läraren och klassen. Detta tillvägagångssätt valdes för att smälta in i klassen, att få en så autentisk miljö som möjligt samt inte störa eleverna med min närvaro. Det jag upplevde under den 40 minuter långa lektionen dokumenterade jag i en lärarlogg.

Lärarens aktivitet, dokumenterades genom att dela in hennes aktivitet i vad och hur hon undervisade. I analysen gjordes även en undersökning av elevernas intresse för ämnet, genom att dokumentera, om eleverna ställer frågor och om de är aktiva under lektionen.

Tillvägagångssättet var att föra statistik över detta, genom att dokumentera i kolumner: *andelen flickor och pojkar som är aktiva* och vilka som *ställer frågor*, detta tecknades ner i första kolumnen. I den andra kolumnen dokumenterades, *hur många* av pojkarna och flickorna som svarade på frågor under lektionen och på så sätt var aktiva. En tredje kolumn visar *hur många frågor* som ställdes *per person* respektive *hur många som svarade på lärarens frågor*. Analysen innehöll även en skiss på klassrummets miljö och bänkarnas placering i förhållande till katedern och hur läraren rörde sig utifrån den.

Resultat

I en klass med 22 elever visar min analys att endast tre pojkar och två flickor är aktiva genom att de ställer och svarar på frågor. Totalt svarar tre av pojkarna på sju frågor och sex frågor besvaras av två flickor. Av de tio frågor som sammanlagt ställs till läraren berör endast fem frågor ämnet och dessa ställs av två av pojkarna. Två frågor ställs av en flicka var av en är samma fråga som ställs av en pojke, nämligen, ”Vad behöver vi läsa i läroboken för att bli godkända”.

Vid en närmare analys av mina anteckningar syns att de elever som visat mest intresse sitter till höger om läraren, vid samma bord som en pojke, som ställer flest frågor av eleverna. Lärares uppmärksamhet leds ofta till denna elev och till de elever han har sidan om sig. Dessa elever kan därför gynnas av denna uppmärksamhet.

Naturligtvis är det roligt om eleverna visar intresse för lektionen men dessa elever gynnas av att få lärarens uppmärksamhet vilket i sin tur leder till att lärarens syn på dessa elever blir positiv. Orstadius(1999) säger att kraven på sortering i bättre och sämre elever påverkar lärarnas syn på eleverna långt innan det är dags att sätta betyg. På olika sätt, om så bara med blickar och tonfall, belönas de elever, som redan vid skolstarten haft det bättre förspänt än sina kamrater. De andra ungdomarna känner sig snart utanför denna privilegierade skara. Det som händer i min undersökning är att dessa elever - trots att det förmodligen inte är lärarens avsikt – belönas och därmed motiveras att söka mer kunskap och därför också lättare får ett högre betyg. De elever som i min undersökning ställer frågan, om det de håller på med kommer på provet, lägger ner pennan och slappnar av om svaret är *nej*. Min uppfattning blir att dessa elever inte längre är motiverade att lära. De tycks endast motiverade att få ett godkänt betyg.

Diskussion

När jag analyserar det jag har dokumenterat, visar det sig att endast ett fåtal av eleverna i klassrummet tycks vara intresserade av ämnet. Övriga elever visar ”ointresse” - detta baserar jag på att de varken ställer, respektive svarar på frågor utan småpratar med varandra om annat än det som berör ämnet. Ett par elever ligger tvärs över bänken, andra skruvar på sig och tycks upptagna med annat.

Lärarens uppmärksamhet är hos eleverna till höger om henne som också visar mer intresse än övriga, när de för diskussion med läraren genom att ställa samt svara på frågor.

Undersökningen visar att de frågor som ställs av de här ”ointresserade eleverna” handlar om vad de behöver göra för att bli godkända. Dessa elever verkar måna om att lära sig, men det tycks endast vara ute efter att få betyg i ämnet. Följdfrågan blir då naturlig: Är det betyg och inte kunskap som motiverar eleven att lära? Denna fråga har jag valt att diskutera kring.

Läraren i min undersökning visade stort intresse för sitt ämne och det märktes på hennes sätt att undervisa, att hon tyckte det var roligt. Hon visade bilder, drog paralleller till sin egen vardag och försökte på alla sätt göra ämnet begripligt. Men intresset hos majoriteten av eleverna tycktes trots lärarens ansträngningar vara sval. Intresserade av ämnet tycks lågt, endast betyget för en majoritet av eleverna tycks motiverar till kunskapsintagande.

Ponera att betygssystemet inte existerade, skulle eleverna kunna motiveras till att lära enbart för kunskapens skull? Kunskapstillväxten i skolan ska ge eleven den plattform, som hon ska bygga sitt liv på. Men de flesta elever på högre stadier säger, att de går i skolan bara för betygens skull. De är medvetna om att betygen inte är det samma som kunskapstillväxten. Ofta får man svaret, att om inte betygen fanns, skulle det inte vara någon mening med att plugga. Elevens inställning till målet med studierna är avgörande för hur varaktig och användbar kunskapstillväxten blir. Betygstänkandet förleder eleverna att ställa in sig på närmaste betygsprov i stället för på den kunskapstillväxt, som de kommer att behöva i framtiden. Det är papperet på kunskaperna som är det viktiga, inte kunskaperna i sig. Enligt Orstadius kan inte skolan lära eleven något, men skolan har ansvar för att eleven ska få de förutsättningar, som hon behöver för att lära sig. Samhällets kontroll över skolan borde enligt Orstadius, koncentreras till skolas förmåga att ge eleven de förutsättningar, som hon behöver för sin kunskapstillväxt.

Litteratur:

Lindqvist Gunilla (1999) *Vygotskij och skolan – texter ur Lev Vygotskij's pedagogisk psykologi* – Lund, Studentlitteratur

Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo94 (1998)
Stockholm: Utbildningsdepartementet, Frizes offentliga publikationer

Länkar:

Orstadius Per Acke (1999) *Betygen fördärvar skolan*

<http://www.lararforbundet.se/web/papers.nsf/Documents/004A77D2>